

**බණ්ඩාරගම ප්‍රාදේශීය සභාව -2022**

**1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන**

**1.1 තත්වගණනය කළ මතය**

බණ්ඩාරගම ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට වත්කම් හා වගකීම් ප්‍රකාශනය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය, වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172 (1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට බණ්ඩාරගම ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

**1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම**

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතියට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතිය යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

**1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම**

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

**1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)**

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරුකිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන් , ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශකිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇතිබව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

**1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව**

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ)(iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(i)(ඇ)(iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

**1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ**

**1.6.1 පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූල නොවීම**

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

ප්‍රමිතියේ පරිච්ඡේද අංක 3.27 සිට 3.32 අතර පිළිගනිමි.2023 වර්ෂයේ පළාත් පාලන ආයතන සඳහා ජේදයන්ට අනුකූලව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් වූ රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ කර නොතිබුණි. කිරීමේදී නිවැරදි කිරීමට ප්‍රමිතියට අනුකූලව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතුය.

**1.6.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු**

විගණන නිරීක්ෂණය සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

- (අ) පෙර වර්ෂවල ලද ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානවලට අදාළ වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණයට සමාන ප්‍රමාණයක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායමට හඳුනාගෙන නොතිබුණි. පිළිගනිමි. වරද නිවැරදි ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන නිවැරදිව ගිණුම් තැබිය යුතුය.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ලද රු.9,814,127 ක් වූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් යටතේ ලද ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ලෙස දැක්වීම වෙනුවට අතිරික්තයේ හඳුනාගත් ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රදාන ලෙස දක්වා තිබුණි. -එම- අවසන් ගිණුම් සකස් කිරීමේදී නිවැරදි අගයන් අදාළ කර ගත යුතුය.

**1.7 අනුකූල නොවීම්**

**නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම්**

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

නීති රීති, රෙගුලාසි අනුකූල නොවීම සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය  
හා කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව

(අ) 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත

- (i) 134(1) වගන්තිය 2010 වර්ෂයෙන් පසු නව දියුණු පිළිතුරු ලබා දී නැත. ප්‍රාදේශීය සභා පනත ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
- (ii) 154 වගන්තිය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ වෙන්දේසි කර විකුණනු ලබන ඉඩම්වල විකුණුම් වටිනාකමින් සියයට 01 ක බද්දක් සභාව විසින් අයකළ යුතු වුවත්, එයට පටහැනිව ඉඩම්වල තක්සේරු වටිනාකම පදනම් කර ගෙන බදු අය කර තිබුණි. පිළිගන්නා බව. සත්‍ය විකුණුම් මිල මත පදනම්ව 01% බදු මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා දැනුවත් කිරීම් සිදු කර ඇත. ඉඩම් වෙන්දේසි ආයතන කොටස් වශයෙන් ගෙවීමේ පදනම මත අලෙවි කරන බැවින් 01% බදු අය කිරීමේදී ප්‍රායෝගික ගැටළු පවතින බව. -එම-



(ආ) අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීමට පෙර නඩත්තු සහ අනුමැතිය ලබාගෙන ජල සම්පාදන අළුත්වැඩියා කළ යුතු මාර්ග කළ යුතු මාර්ග පිලිබඳ සැලැස්මක් මණ්ඩලය විසින් ජල නල ඵලීම් සඳහා හඳුනාගෙන සැලසුමකට අනුව සකස් කර ඒ සඳහා අනුමැතිය පළමු කළ මාර්ග කොරෝනා නිසා මිලදී ගැනුම් කළ යුතුය. ලබාගත යුතු වුවත්, එසේ නොමැතිව අළුත්වැඩියාවට ප්‍රමාද විය. උපකාර්යාල විසින් ලබාදී ඇති මාර්ග විස්තර අනුව මාර්ග යථා තත්ත්වයට පත් කළ අතර 80 ක් සහ රු.780,000 ක් වූ විජගල් ඉදිරියේදී සැලසුමකට අනුව කටයුතු කරන කියුබ් 40 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. බව

**3.2 වත්කම් කළමනාකරණය**

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) 2019 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා කොටස් කර දැනට මාර්ග මිණුම්ගත මාර්ග ලේඛන යාවත්කාලීනව වෙන්දේසි කරන ලද ඉඩම්වල වෙන් කරන ලද කරමින් මාර්ග ලේඛනය පවත්වා ගත යුතුය. මාර්ග ප්‍රමාණය ගණනය කර මාර්ග ලේඛනයට යාවත්කාලීන කරමින් ඇතුළත් කර නොතිබුණු අතර 2018 වර්ෂයෙන් පසු පවතින බව මාර්ග ලේඛනය යාවත්කාලීන කර නොතිබුණි.

(ආ) 1946 අංක 57 දරන පොදු සුසාන හා පුද්ගලික මෙම ඉඩම්වල අයිතිය ඉඩම්වල අයිතිය පවරාගෙන සුසාන පිළිබඳ ආඥා පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය ලේකම් සතු බැවින් ආරක්ෂිත වැටුමායිම් සකස් මායිම් සකස් කළයුතු වුවත්, සභාව සතු කිසිදු දෙන තෙක් ආරක්ෂිත වැටුමායිම් සකස් කර නොතිබුණු මායිම් සලකුණු කළ අතර සුසානභූමි 25 ක හිමිකමද සභාව වෙත පවරා නොහැකි බව ගෙන නොතිබුණි.

**3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය**

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

මිල ගණන් කැඳවීමට පෙර ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වය පිළිගනිමි. සේවයේ අවශ්‍යතාවය මත වාර්ෂික ප්‍රසම්පාදන විසින් මිලදී ගැනීම සඳහා පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් මිලට ගෙන ඇත. ඉදිරියේදී නිවැරදි සැලැස්මට අනුව මිලදී සකස් කර ඒ සඳහා අයවැය මගින් ප්‍රතිපාදන වෙන් ක්‍රමවේදයකට අනුව කටයුතු කරන බව ගැනුම් කළ යුතුය. කරවාගෙන වාර්ෂික ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මට ඇතුළත් කිරීමකින් තොරව වායු සමීකරණ 04 ක් රු.977,497 කට මිලදී ගෙන තිබුණි.

**3.4 මානව සම්පත් කළමනාකරණය**

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

මියගිය, සේවය හැරගිය, විශ්‍රාම ගිය හා වැඩ තහනම් විශ්‍රාම ගත්වන ලද නිලධාරිනියකගෙන් හිඟ ණය ශේෂ කළ සේවකයින් 11 දෙනෙකුගෙන් අය විය යුතුව තිබූ අයවිය යුතු මුදල විශ්‍රාම කඩිනමින් අයකර ගත රු.845,590 ක ණය ශේෂය 2023 මැයි 30 දින වන පාරිතෝෂිකයෙන් අයකර ගැනීමට යුතුය. විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි. කටයුතු කරන අතර මියගිය හා සේවය හැරගිය අය වෙත ලිපි මගින් 2023 වසරේ දැනුවත් කර ඇති බව.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

පාරිසරික ගැටලු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

සභා බල ප්‍රදේශයේ එකතු වන කසළ පෞද්ගලික ආයතනයට ලබාදීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.7,842,000 දරා තිබූ අතර කසළ අංගනයක් ප්‍රතිස්ථාපනය කොට කොම්පොස්ට් නිෂ්පාදනය කිරීමට එකතු වන කසළ බැහැර කිරීමට යන වියදම අඩු කර ගැනීම කෙරෙහි සභාව අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.

2018 දී මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය සභාව ආරම්භ කිරීමේදී කසළ අංගනය මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය සභාවට හිමි විය. මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කසළ ලබා ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම නිසා බාහිර ආයතනයකට කසළ ලබා දෙන ලදී. දැනට මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දිරන කසළ ටොන් ¼ ක් ලබා ගැනීමට එකඟ වී ඇත. ඉතිරි කසළ බාහිර ආයතනයකට ලබා දෙන බව.

ගෘහස්ථ කොම්පොස්ට් බඳුන් ආදිය ලබාදී දිරන කසළ රැස් කිරීම අවම කිරීමටත් එකතුවන කසළ කොම්පොස්ට් නිෂ්පාදනයටත් යෙදවීමට අවධානය යොමු කළ යුතුය.